

PROIECT DIDACTIC

I. Date generale

DATA:

OBIECTUL: Limba și literatura română

ȘCOALA: Liceul cu Program Sportiv Arad

PROFESOR : Kuschausen Cristina

CLASA : a VII-a

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: Textul liric

SUBIECTUL LECȚIEI: „Vine primăvara”, de Grete Tartler – textul liric, limbajul figurat, metafora

TIPUL LECȚIEI: de aprofundare

COMPETENȚE GENERALE:

1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare, prin receptarea și producerea textului oral.
2. Receptarea textului scris de diverse tipuri.
3. Redactarea textului scris de diverse tipuri.
4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise.
5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional.

COMPETENȚE SPECIFICE:

- Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale. (2.1.)
- Adecvarea atitudinii și a practicilor de lectură în funcție de scopul lecturii (2.3.)
- Dezvoltarea gândirii logice și analogice, prin valorificarea competenței lingvistice, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții. (4.5.)

II. Strategia didactică

RESURSE: capacitățile de învățare ale elevilor;
cunoștințele lor anterioare;
timpul de învățare: 50 minute.

METODE ȘI PROCEDEE: : învățarea prin descoperire, conversația, cubul;

MIJLOACE DIDACTICE:

- Manual;
- Fișe de lucru

FORME DE ORGANIZARE A ÎNVĂȚĂRII : activitate frontală, activitate individuală și activitate pe grupe;

MODALITĂȚI DE EVALUARE:

- Evaluare frontală
- Evaluare pe tot parcursul activității

BIBLIOGRAFIE:

1. Sâmihăian Florentina, *O didactică a limbii și literaturii române. Provocări actuale pentru profesor și elev*, Editura Art, 2014, București;
2. Ilie Emanuela, *Didactica literaturii române*, Editura Polirom, 2008, București;
3. Alina Pamfil, *Didactica literaturii. Reorientări*, Editura Art, București, 2016
4. Programa școlară Limba și literatura română, clasa a VI-a

Scenariu didactic

MOMENT ORGANIZATORIC: Se are în vedere ca elevii să-și pregătească materialele necesare orei de limba română.

Se asigură liniștea și disciplina clasei pentru o bună desfășurare a activității didactice. Se face prezența. (2 minute)

I. VERIFICAREA TEMEI: (10 minute)

Se verifică cantitativ și calitativ tema avută pentru acasă și se lămuresc eventualele neînțelegeri. Pe parcursul orei precedente, pentru a-i introduce pe elevi în textul liric, profesorul a plecat chiar de la terminologia termenului a textului liric, **apelând la dicționarul de simboluri al lui Jean Chevalier și Alain Gheerbrant, la imaginea unei lire și la definiția lui Georges Pompidou referitoare la poezie**. Textul a fost lecturat prin metoda SINELG. Plecând de la fișa de lucru; ca temă pentru acasă, se completează tabelul dat respectând cerințele date.

II. ACTUALIZAREA CUNOȘTINȚELOR DOBÂNDITE ANTERIOR: (10 minute)

Profesorul face o recapitulare a tipurilor de texte literare. În funcție de răspunsurile elevilor, profesorul face pe tablă o schemă a tipurilor de texte literare.

În urma analizei răspunsurilor elevilor, elevii îndrumați de profesor redefinesc textul liric. Se scrie pe tablă: poezia = emoție. Profesorul concluzionează următorul aspect: „un text care exprimă emoții ilustrează textul liric”.

III. ANUNȚAREA TITLULUI LECȚIEI ȘI A OBIECTIVELOR:

Profesorul scrie pe tablă titlul lecției și prezintă elevilor competențele specifice ale lecției.

IV. DIRIJAREA ÎNVĂȚĂRII: (20 de minute)

Profesorul împarte fișe cu textul propus și propune următorul brainstorming. După anunțarea titlului poeziei, profesorul solicită elevilor să spună un cuvânt la care se gândesc atunci când aud termenul „primăvara”. Brainstormingul este deschis chiar de profesor, spunându-le că se gândește la „viață”. **Posibile răspunsuri ale elevilor:**

Pentru a observa imaginea primăverii și în alte arte, profesorul propune elevilor un moment de audiție: *Primăvara*, din ciclul *Anotimpurilor de Vivaldi* și/sau *Vocile primăverii* de Johann Strauss.

Profesorul verifică comprehensiunea textelor lecturate și mesajul melodiilor ascultate.

Prima lectură a textului:

Pentru această etapă, se pregătește abordarea textului prin metoda „jurnalul dublu”. Prin intermediul acestei metode, profesorul parcurge etapa comprehensiunii, deoarece oferă posibilitatea elevului să noteze imediat primele impresii în urma lecturării textului.

Atunci când vei citi textul, vei urmări să oferi răspunsurile la următoarele întrebări:	Informații din text	Reacții afective
<p>1. Care este anotimpul surprins în text?</p> <p>2. Cum este structurată poezia?</p> <p>3. Care sunt figurile de stil care te-au impresionat?</p> <p>4. Care sunt imaginile artistice care te-au impresionat?</p> <p>5. Care este versul (sunt versurile) care te-a/au impresionat?</p> <p>6. Care este cuvântul cheie din text?</p>	<p><i>Vine primăvara</i> <i>De Grete Tartler</i></p> <p><i>Astăzi când am plecat de la școală</i> <i>Capacul ghiozdanului ca o petală</i> <i>s-a deschis și deodată pe cer</i> <i>au zburat cocorii-echer,</i> <i>graurii-litere din alfabetar,</i> <i>lebedele-foi din abecedar,</i> <i>gâștele-linie, ciorile-ascuțitori;</i> <i>rândunica arată rândurile prin nori,</i> <i>iar norii sunt sugativele din ghiozdan</i> <i>pe care scrie-un stilou Pelikan.</i></p> <p><i>Ca la un semn s-au pierdut toate-n zbor</i> <i>De-asta îmi e ghiozdanul atât de ușor!</i> <i>(după lectura textului, se oferă câteva informații despre scriitoare referitoare la viața și opera ei)</i></p>	<p><i>Posibile răspunsuri:</i></p> <p><i>Senzație – zbor, libertate;</i></p> <p><i>Venirea primăverii – titlu</i></p> <p><i>Am remarcat asemănările neașteptate: cocorii-echer; graurii-litere, lebedele-foi; gâștele-linie; ciorile-ascuțitori.</i></p> <p><i>Am remarcat că, la început, versurile sunt scrise cu literă mică;</i> <i>Ultimele două versuri au rolul de a evidenția concluzia copilului.</i> <i>Starea de spirit: bucurie.</i></p>
<p><i>Alfabetar – set de litere și silabe folosit ca material didactic pentru formarea cuvintelor (alfabet+suf. ar)</i> <i>(sursă DEX)</i></p>	<p><i>Observații: (se vor completa pe parcursul celei de a doua lecturi a textului):</i></p>	

Etapa lecturilor succesive

Pentru a descifra mesajul textului, profesorul ghidează elevii în învățare cu o serie de întrebări plecând de la nivelul lexical al textului, nivelul semantic, nivelul instanțelor care structurează discursul și la nivelul compoziției. Pentru a fixa înțelegerea după relectură, profesorul atrage atenția elevilor că în text se regăsesc numeroase cuvinte care se pot grupa în două câmpuri lexicale (învățarea

Liceul cu Program Sportiv

Str. Independenței, nr 3, Arad

Tel/Fax: 0357409916

prin descoperire. Mai întâi, profesorul cere elevilor să identifice comparația din versul al doilea. Elevii identifică comparația. Plecând de la comparația identificată, profesorul adresează elevilor următoarea întrebare: Care este domeniul de care aparțin cei doi termeni? Elevii identifică domeniul corect: Ghiozdanul ține de universul școlii, petala ține de universul florilor, al naturii. Elevii stabilesc cele două cuvinte: școală și natură. Într-o activitate frontală, se identifică cuvintele care aparțin celor două câmpuri lexicale: **(posibile răspunsuri)**

<i>Școală</i>	<i>Natură</i>
<i>Capacul ghiozdanului</i>	<i>O petală</i>
<i>Echer</i>	<i>Cer</i>
<i>Litere</i>	<i>Cocorii</i>
<i>Foi</i>	<i>Graurii</i>
<i>Ascuțitori</i>	<i>Lebede</i>
<i>Rândurile</i>	<i>Ciorile</i>
<i>Sugativele</i>	<i>Rândunica</i>
<i>Pelikan</i>	<i>Norii</i>
	<i>pelican</i>

Pentru a sesiza relația comparativă între cuvintele din cele două planuri, profesorul adresează elevilor următoarea întrebare: Care sunt elementele de legătură între cele două câmpuri lexicale? Ca elemente de legătură, elevii identifică: „ca”, liniile de pauză, verbele „arată”, „sunt”.

Asigurarea comprehensiunii la nivelul semantic se realizează prin intermediul următoarelor întrebări (analiza orală prin dialog frontal): Ce figuri de stil sunt grupurile de cuvinte legate prin linie de pauză? Elevii răspund că acele grupuri de cuvinte sunt niște comparații subînțelese. Profesorul întreabă elevii: Cum credeți că s-au născut acele comparații?, dându-le ca exemplu: eu cred că echerul e în poezie un cocor pentru că de obicei, atunci când desenăm un stol de cocori, formele seamănă cu niște triunghiuri. Elevii fac următoarele completări: graurii sunt păsări negre, mici precum literele, foile și lebedele au în comun culoarea albă, ciorile croncănesc ascuțit, găștele au gâtul lung precum un liniar, norii adună apa cum sugativa adună cerneala.

Profesorul continuă cu învățarea dirijată: Ce au în comun elementele din universul naturii? Elevii aproximează: păsările zboară, petala și norii sunt ușori. Profesorul adresează ultima întrebare: Așadar, ce schimbări aduce primăvara?

Posibil răspuns: Totul devine ușor, parcă își ia zborul, se înalță către cer, către nori, către senin. Concluzia: Primăvara, copilul scapă de toate greutatele – școală – și se poate bucura de libertatea de mișcare și de joacă oferite de anotimpul precizat.

În scenariul propus elevilor, profesorul urmărește să „construiască” o hartă a sensului, trasând un liant între sensurile poemului și problematica textului.

Prin metoda cubului, profesorul urmărește înțelegerea și fixarea următoarelor aspecte: tipul de text, instanța enunțării (aspect urmărit ținând cont de următoarele întrebări: „Cine rostește textul?” și „Cum sunt văzute lumea/ experiențele/ trăirile reprezentate?”¹), nivelul sonor (cadența textului: lipsa unor semne de punctuație), nivelul morfosintactic (textul este alcătuit din două fraze ample, ultima cu rol de concluzie), nivelul stilistic (figurile de stil și imaginile artistice), zonele lacunare (acolo, unde cuvântul nu mai grăiește).

Pentru începutul activității, elevii sunt împărțiți în șase grupe. Câte un elev din fiecare grupă extrage un bilețel cu sarcina de lucru:

<i>Describe</i>	<i>Describe, în cuvinte și imagini, instalarea primăverii în imaginația copilului.</i>
<i>Compară</i>	<i>Compară imaginea dată în fișa de lucru cu textul studiat.</i>
<i>Analizează</i>	<i>Analizează poezia din punct de vedere al versificației și completează petalele florii.</i>
<i>Asociază</i>	<i>Asociază textului o culoare, un simbol și a stare de spirit. Motivează-ți alegerea.</i>
<i>Aplică</i>	<i>Aplică cunoștințele dobândite identificând imaginile artistice și figurile de stil.</i>
<i>Argumentează</i>	<i>Precizează trei argumente că „Vine primăvara!” este un text liric.</i>

Timpul de rezolvare a sarcinii de lucru este de 10 minute. Elevii au următoarele fișe de lucru.

¹ G.Călinescu, *Op.cit.*, p.588

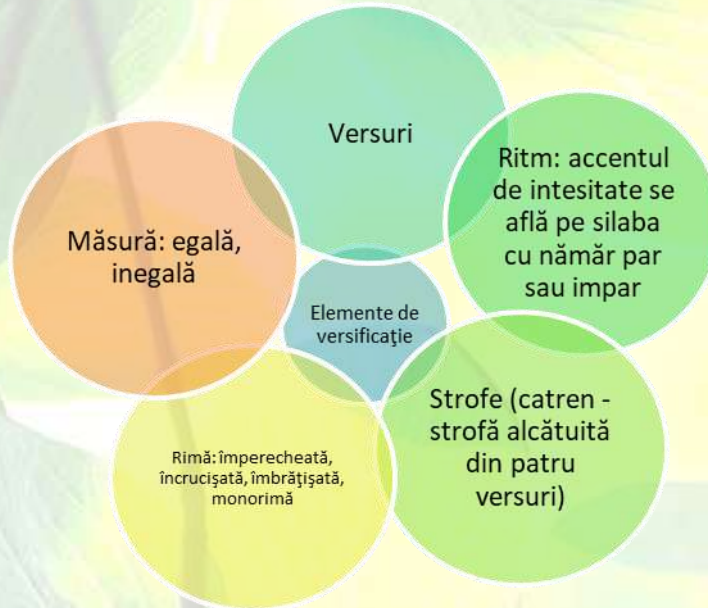

Liceul cu Program Sportiv

Str. Independenței, nr 3, Arad

Tel/Fax: 0357409916

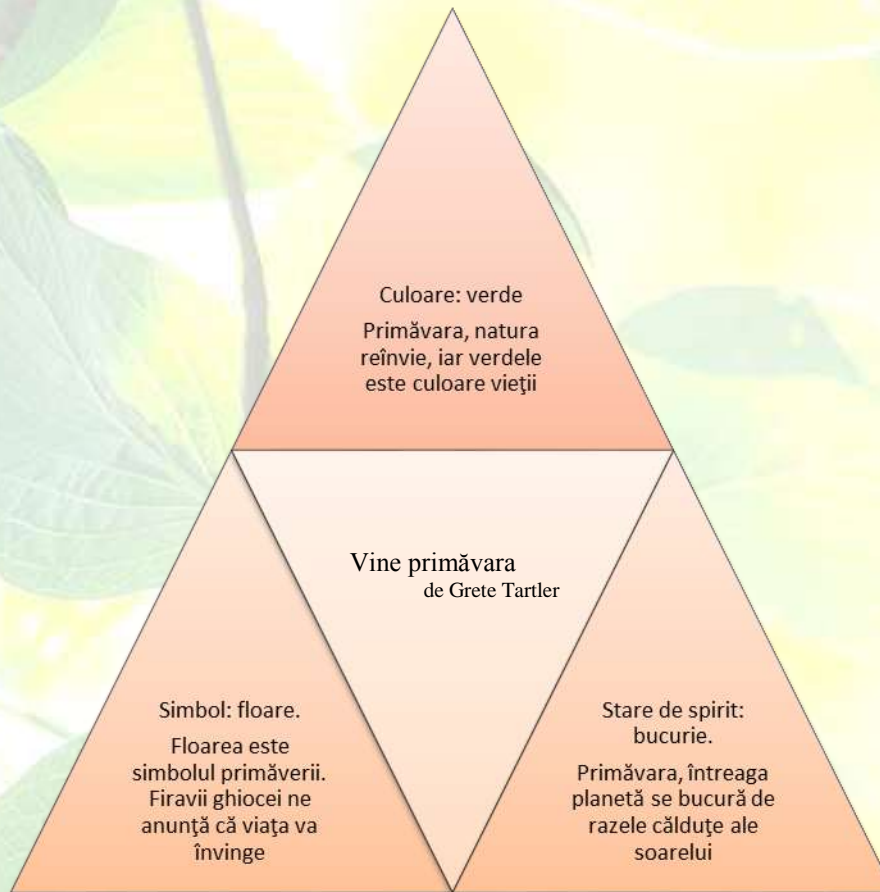
Grupa 1: Analizează poezia din punct de vedere al versificației și completează petalele florii. (**posibile răspunsuri**)

Grupa 2: Imaginează-ți că te întorci de la școală și observi ceva ciudat în jurul tău. Descrie, în cuvinte și imagini, instalarea primăverii așa cum apare în imaginația ta, în cadrul unui mesaj (telefonic sau pe o rețea de socializare) celui mai bun prieten.

Grupa 3: Asociază textului o culoare, un simbol și o stare de spirit. Motivează-ți alegerea. (posibile răspunsuri)

Grupa 4: Aplică cunoștințele dobândite identificând imaginile artistice și figurile de stil. (posibile răspunsuri)

Vers/ sintagmă	Imagine artistică / figura de stil	Interpretare
„Capacul ghiozdanului ca o petală / s-a deschis”	Comparație; imagine vizuală	Producerea lentă a unei schimbări
„au zburat cocorii-echer”	Metaforă; imagine vizuală	Modul de realizare grafică a păsărilor
„graurii-litere din alfabetar”	Metaforă; imagine vizuală	Graurii – păsări mici asemenea literelor

Liceul cu Program Sportiv

Str. Independenței, nr 3, Arad

Tel/Fax: 0357409916

<i>„lebedele-foi din abecedar”</i>	<i>Metaforă; imagine vizuală</i>	<i>Culoarea albă a celor două</i>
<i>„rândunica arată rândurile prin nori”</i>	<i>Metaforă; imagine vizuală</i>	<i>Simbolul primăverii</i>
<i>„iar norii sunt sugativele din ghiozdan”</i>	<i>Metaforă; imagine vizuală</i>	<i>Norii adună apa la fel ca sugativa cerneala</i>

Grupa 5: Precizează trei argumente că „Vine primăvara” este un text liric. (posibile răspunsuri)

<i>Precizarea celor trei argumente</i>	<i>Exemplificare pe text</i>
<i>Se transmit în mod direct sentimente</i>	<i>Bucuria copilului odată cu sosirea anotimpului primăvara</i>
<i>Limbajul artistic – utilizarea comparației, a metaforei</i>	<i>„ca o petală”, „au zburat cocorii-echer” „graurii-litere din alfabetar” „lebedele-foi din abecedar” „iar norii sunt sugativele din ghiozdan”</i>
<i>Elementele de prozodie și de versificație</i>	<i>Poezia este structurată într-o singură strofă polimorfă; lipsită de rigorile măsurii, ritmului și a rimei – vers liber</i>

Grupa 6: Compară imaginea dată în fișa de lucru cu textul studiat. (posibile răspunsuri)

Imagine

Text liric

Aparține altei arte: pictura;
Primăvara este surprinsă doar
în lumea insectelor;
Sentimentul de bucurie este
descriș prin culoare

Sentimentul
transmis:
bucuria;
Anotimpul
surprins:
Primăvara;
Culori vii,
vesele.

Aparține artei literaturii.
Sentimentul de bucurie este
descriș în cuvinte.
Textul transmite bucuria unui
copil odată cu venirea
primăverii

V. ASIGURAREA FEEDBACK-ULUI: (5 minute)

Feedback-ul are loc permanent pe parcursul conversației și se concretizează prin aprecieri verbale.

VI. ASIGURAREA RETENȚIEI ȘI A TRANSFERULUI (3 minute)

Sarcină de lucru: Redactează o compunere, de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare deosebită petrecută într-o zi de primăvară în lumea plantelor:

- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a faptelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecti precizarea privind numărul de cuvinte.

Liceul cu Program Sportiv

Str. Independenței, nr 3, Arad

Tel/Fax: 0357409916

Textul liric ~ „Vine primăvara”, de Grete Tartler~

Să ne amintim!

√ informație știută;

+ o informație nouă;

- o informație contradictorie;

? o informație pe care nu o înțeleg.

Liră (în limba greacă Lyra)

„Lira, inventată de Hermes sau de către Polimnia, una dintre cele nouă muze, este instrumentul de muzică al lui Apollo și Orfeu, instrument celebru prin sunetele lui; un simbol al poezilor. Pe un plan mai general, este simbolul și instrumentul armoniei cosmice: se spune că Amfion ar fi înălțat

**Observații
personale:**

zidurile cetății Teba în sunetele lirei. În iconografia creștină, lira evocă participarea activă la uniunea beatificatoare. Este rolul îndeplinit de harpa lui David. Cele șapte strune ale lirei ar corespunde mișcării planetelor: există o consonanță a strunelor care își îmbină sunetele așa cum planetele se armonizează în revoluția lor cosmică; atunci când numărul corzilor a fost sporit la douăsprezece, s-a considerat că ele corespund celor douăsprezece semne ale zodiacului.

Noțiunea de armonie se exprimă prin harpele biruitorilor fiarei din Apocalipsă. Tot cu ajutorul lirei, zeii, prin atingerea strunelor, îmbia la dans păsările și peștii. Cu sunetul fiecăreia dintre cele patru strune se putea declanșa apariția fiecărui anotimp și, prin armonia celor patru strune, se putea declanșa perfectă înțelegere a unei lumi aparținând Nemuritorilor. De asemenea, sunetul lirei are capacitatea de a tempera activitatea vânturilor.

Lira este unul din atributele lui Apollo și simbolizează puterea de divinație proprie lui Dumnezeu. În calitate de atribut al muzelor, lira simbolizează inspirația poetică și muzicală. Lira se consideră a fi un altar simbolic care unește cerul și pământul.

Povestirea mitologică a inventării lirei: Hermes, după ce i-a furat lui Apollo boii, a acoperit cu pielea unuia dintre ei o carapace de broască țestoasă, i-a adăugat o pereche de coarne și peste această cutie de rezonanță a întins niște strune.”²

Dar ce e poezia ?

„Înțelept e cel ce va ști s-o spună. Ce e sufletul? Se pot constata la un om toate manifestările vieții, pot fi analizate și descrise; se poate – am făcut-o cu toții în școală – se poate analiza un poem, studia compoziția, vocabularul, ritmul, rima, armonia. Toate acestea sunt pentru poezie ceea ce este inima care bate pentru suflet. O manifestare extraordinară, nu o explicație, și cu atât mai puțin o definiție.” (Georges Pompidou, „Antologie de la poésie française”)

Observații:

² Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dicționar de simboluri*, vol II, Editua Artemis, București, 1995, p.226

Liceul cu Program Sportiv

Str. Independenței, nr 3, Arad

Tel/Fax: 0357409916

Temă: Completează tabelul dat, ținând cont de achizițiile anterioare, dar și de noțiunile noi pe care le-ai aflat din cele două texte parcurse referitoare la textul liric.

<i>Am știut</i>	<i>Vreau să știu</i>	<i>Am aflat</i>

Textul liric ~ „Vine primăvara”, de Grete Tartler~

Grupa 1: Imaginează-ți că te întorci de la școală și observi ceva ciudat în jurul tău. Descrie, în cuvinte și imagini, instalarea primăverii așa cum apare în imaginația ta, în cadrul unui mesaj (telefonic sau pe o rețea de socializare) celui mai bun prieten.

Liceul cu Program Sportiv

Str. Independenței, nr 3, Arad

Tel/Fax: 0357409916

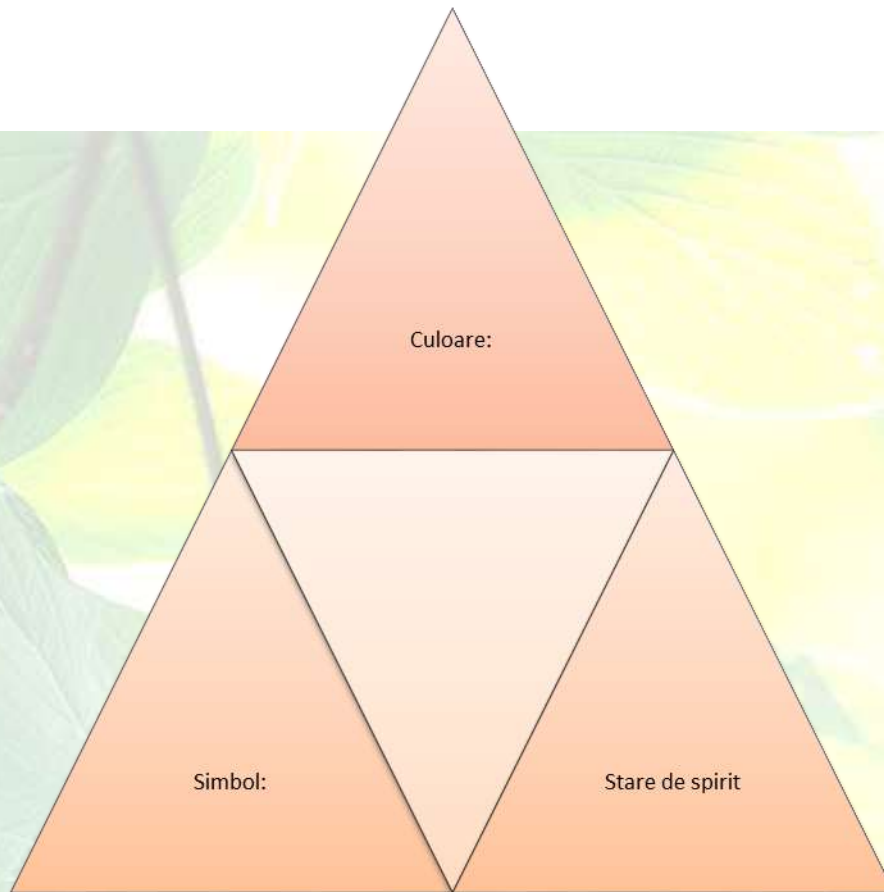
Grupa 2: Asociază textului o culoare, un simbol și a stare de spirit. Motivează-ți alegerea.

Liceul cu Program Sportiv

Str. Independenței, nr 3, Arad

Tel/Fax: 0357409916

Grupa 3: Aplică cunoștințele dobândite identificând imaginile artistice și figurile de stil.

<i>Vers/ sintagmă</i>	<i>Imagine artistică / figura de stil</i>	<i>Interpretare</i>
„Capacul ghiozdanului ca o petală / s-a deschis”		
„au zburat cocorii-echer”		
„graurii-litere din alfabetar”		
„lebedele-foi din abecedar”		
„rândunica arată rândurile prin nori”		
„iar norii sunt sugativele din ghiozdan”		

Grupa 4: Precizează trei argumente că textul dat este liric valorificând textul dat.

Liceul cu Program Sportiv

Str. Independenței, nr 3, Arad

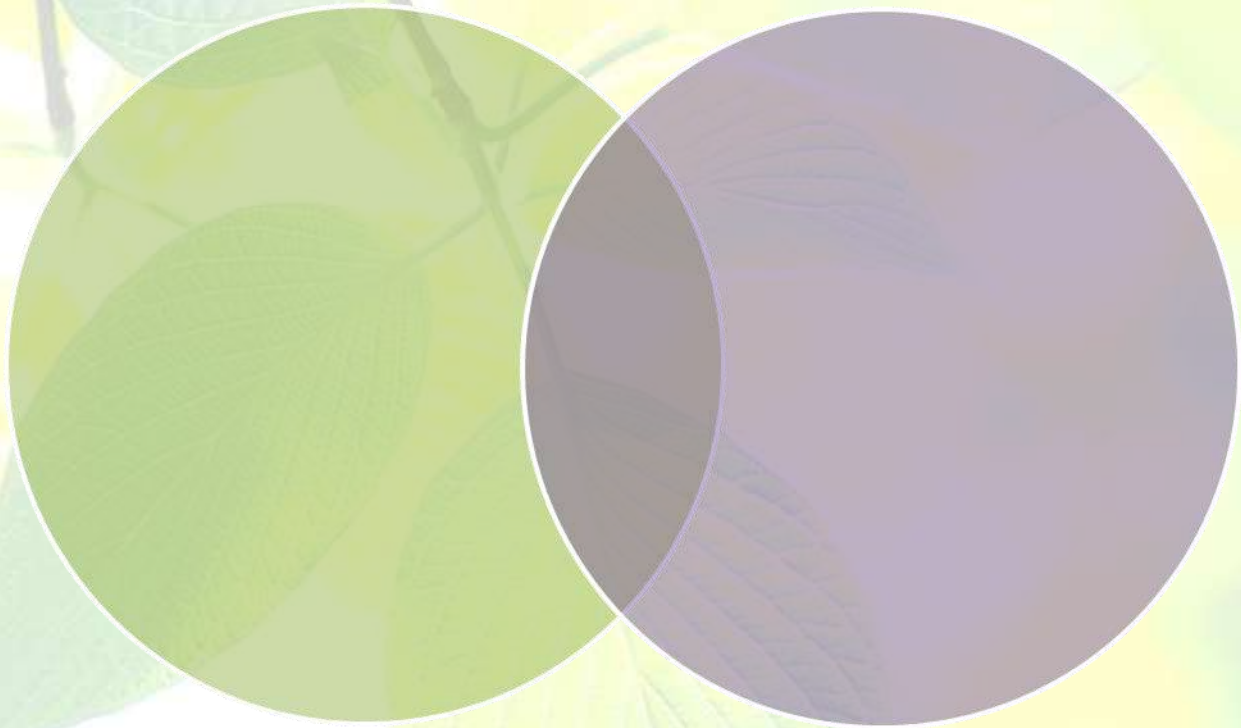
Tel/Fax: 0357409916

<i>Precizarea celor trei argumente</i>	<i>Exemplificare pe text</i>

Grupa 5: Compară imaginea dată în fișa de lucru cu textul studiat.

Imagine

Text liric

Liceul cu Program Sportiv

Str. Independenței, nr 3, Arad

Tel/Fax: 0357409916

Grupa 6: Analizează poezia din punct de vedere al versificației și completează petalele florii.

Temă:

Sarcină de lucru: Redactează o compunere, de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare deosebită petrecută într-o zi de primăvară în lumea plantelor:

- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a faptelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecti precizarea privind numărul de cuvinte.